

KUN SIVILISAATIO KORVASEEN SAAPUI

Siiri Alakorva-Balagović

Herkällä siveltimellä karkealle pinnalle, 2011

Synnyinpaikkaa Sodankylässä ei enää ole olemassakaan. Kotitalon kohdalla on useamman metrin korkuinen lainehtiva ”tuonelan meri”. Korvasen kylä on jäänyt Lokan tekoaltaan alle.

Olin täyttänyt neljä vuotta, kun kotikylääni valmistui puinen Luirojoen silta 1934. Kuuntelin uteliaana, kun kyläläiset puhuivat joen suuresta sillasta, joka oli maalattu valkoiseksi. Kylän nuoriso kokoontui sillalle ja piti siellä tansseja. Tahdoin välttämättä nähdä tuon uutuuden. Silta ei ollut kodistani kovinkaan kaukana. Onneksi vanhempi sisareni, kolmetoistavuotias Elvi, kyllästyi ainaiseen napinaani ja istutti minut eräänä aurinkoisen syyspäivänä polkupyöränsä takatelineelle. Pääsin katsomaan ihmettä. Silta oli kuin satulinna. Seisoin joen keskikohdalla juuri siinä, missä korkeat siltapilarit yhtyivät ja muodostivat kuin teräväkattoisen linnan portin. Valkoiseksi maalattu rakennelma vaikutti huiman suurelta. Olin ihmeissäni.

Kodissani sattui siltaakin ihmeellisempi asia. Eräänä päivänä puhelin kiinnitettiin kylmäkamarin seinään. Se ruskea pieni kaappi muistutti laatikkoa. Sen yläosassa oli kaksi pyöreää hopeanväristä pallukkaa, kuin kaksi silmää. Kiiltäväksi lakatun kapistuksen yläosassa luki Ericsson. Meille tulivat Sodankylän kirkolta puhelinherrat – niin asentajia kutsuttiin. Kirkonkylän ja Korvasen väli oli 120 kilometriä. Puhelinta ei koko Korvasessa ollut aikaisemmin ollut, joten seinäpuhelimesta tuli kylän ainoa puhelin. Koska vanhempani olivat ottaneet valtion kestikievarin hoidon, oli matkailijoiden saapumista ja heidän edelleen kuljettamista varten puhelin tuiki välttämätön. Äidin vastuulla oli myös kylän posti. Talon väki oleskeli päivisin pirtin ja keittiön tienoilla, niinpä asentajat kiinnittivät metallisen hopeanvärisen pallonpuolikkaan pirttiin oven kamanan yläpuolelle. Sen sisäreunassa kilisi metallitikku, hälytin. Näin puhelin soi myös pirtissä.

Mielenkiintoisiin puhelinasiakkaisiin kuului Korvasen Erkki, kylän monitoimimies: seppä, puuseppä, urkuharmonin soittaja ja kalastaja. Kun soraisen maantien hoitoon tarvittiin paikallinen tien kunnossapitäjä, Erkki otti tämänkin työn vastuulleen ja ryhtyi tien haravamieheksi. Harvamies sai mennä tielle töihin vasta, kun tieherra kirkolta antoi siihen suostumuksensa. Erkki ajaa hurruutteli polkupyörällänsä kiirehtien äitini luokse kylmäkamariin. Jos me lapset satuimme olemaan pihalla leikkimässä, ainakin minä hiivin porukasta kuuntelemaan.

Äiti hoiti puhelinkeskustelut. Saattoi tapahtua niinkin, ettei haravointilupaa tullutkaan heti keskustelun alussa. Se vaati neuvotteluja. Äiti välitti kysymykset ja vastaukset.

Sodankylän virkamies kysyi: ”Onko se kolmas tierumpu vajonnut ja mistä kohdasta?”

Erkin vastaus: ”Vasemmalla tien reunassa on pieni syvennys.”

Tai vastakysymys: ”Millainen on tien keskikohta lanauksen jälkeen?”

Erkki: ”Tiellä on vaarallisia kiviä.”

Joskus lupa irtosi, joskus ei. Äitini avustuksella Erkki hoiti muitakin puheluita: ilmoitti asiakkailleen karkaistujen viikatteiden olevan valmiita lunastettavaksi, tilasi apteekista lääkkeitä tai toimitti muita asioita.

Palasin pihalle istumaan punertavalle laakealle kivellet, jossa jatkoin leikkimistä. Ihmettelin, miksi pitää kysyä jostakin puhelimitse lupaa tien haravoimiseen. Eikö sitä saa haravoida ilman lupaa?

Maantie toi ennen pitkää myös linja-auton pihaamme. Kenties se tapahtui vuonna 1937.

Silloin pääsin äidin ja veljeni kanssa ensimmäisen kerran Rovaniemelle elokuviin. Matkaa yhteen suuntaan oli 250 kilometriä.